

Ik begin voor mijzelf!

Het zijn moeilijke economische tijden en de werkloosheid is de afgelopen tijd aanzienlijk toegenomen. Voor sommige mensen die te horen hebben gekregen dat zij niet langer nodig zijn bij de baas, is dit het uitgelezen moment om te zeggen: ik begin voor mijzelf! Vaak was het 'eigen baas zijn' toch altijd al een droom, en nu doet de kans zich, min of meer gedwongen, voor. Misschien zelfs met behoud van een uitkering in de eerste periode. Echter, ook hier geldt: denk goed na voordat je begint.

Wanneer iemand voor zichzelf begint dan is er stevast een aantal zaken waarmee men te maken krijgt. In dit stukje ga ik wat dieper in op de vorm waarin je een bedrijf kunt gieten. Dit keer vertel ik iets over de zogenaamde personenvennootschap. Dit zijn vennootschappen die gevormd worden door personen en op zichzelf geen 'zelfstandige persoon zijn in het rechtsverkeer'. De volgende keer zal ik schrijven over de bedrijven die dergelijke 'rechtspersoonlijkheid' wel hebben, zoals de BV.

De meest voor de hand liggende vorm is de eenmanszaak. Dit betreft een privé onderneming van één persoon (eigenaar) waarbinnen hij of zij de handel drijft. De eenmanszaak komt veel voor wanneer een winkel wordt gedreven. Een ander voorbeeld is de zzp'er, de zelfstandige zonder personeel. Dit laatste wil overigens niet zeggen dat een eenmanszaak geen personeel in dienst kan hebben. Dat kan prima met dien verstande dat het personeel bij de eigenaar persoonlijk in dienst is. De eigenaar is daarbij in privé aansprakelijk voor alle schulden die in de zaak worden gemaakt. Gaat het fout, dan zullen schuldeisers dus ook de spaarcentjes pakken of het eigen huis kunnen verkopen om de rekening betaald te krijgen. Wordt er winst gemaakt dan wordt deze belast volgens de regels van de inkomstenbelasting.

Wanneer met meerdere personen een onderneming wordt gedreven dan spreekt men van een maatschap, een vennootschap onder firma (v.o.f.) of een commanditaire vennootschap. Of er sprake is van een maatschap of een v.o.f. hangt af van de werkzaamheden die worden uitgevoerd. Gaat het om een beroep dan is er sprake van een maatschap, en gaat het om een bedrijf dan is er sprake van een v.o.f. Het verschil tussen deze twee rechtsvormen is de laatste jaren nogal vervaagt, en het is de bedoeling dat dit onderscheid zal komen te vervallen wanneer de nieuwe Wet op de personenvennootschappen zal worden ingevoerd. Het lijkt erop dat deze wet per 1 januari 2010 wordt ingevoerd.

Tot dat de nieuwe wet wordt ingevoerd, is een van de belangrijke verschillen dat de vennoten in een v.o.f. met hun privévermogen hoofdelijk aansprakelijk zijn voor alle schulden van de zaak. Als je dus met 2 man bent en de ene heeft geen geld en de andere wel, dan zullen schuldeisers allemaal terecht komen bij degene die over geld beschikt. Daarna moet er onderling wel weer worden afgerekend maar of dat mogelijk is, is natuurlijk maar de vraag. Bij de maatschap is dat anders. In die rechtsvorm zijn de maten elk aansprakelijk voor een gelijk deel. Zijn er 2 maten en bijvoorbeeld een schuld van € 20.000,00 dan kunnen de schuldeisers € 10.000,00 halen bij de een, en de andere € 10.000,00 bij de ander. Voor schuldeisers is dit dus een veel lastiger verhaal. Ook voor de v.o.f. en de maatschap geldt dat wanneer er winst wordt gemaakt, deze winst wordt belast in de inkomstenbelasting.

De laatste vorm die ik hier bespreek is de commanditaire vennootschap. Dit is eigenlijk een v.o.f., maar dan een met een geldschieter. Deze geldschieter wordt de commandiet genoemd, en verschaft risicodragend kapitaal aan de vennootschap. Degene die de handel drijft is in privé aansprakelijk voor alle schulden van de vennootschap, net als bij de v.o.f. De commandiet loopt risico voor het bedrag dat hij heeft ingebracht, en niet meer. Dit laatste kan overigens anders worden als de commandiet zich teveel met het beleid van de vennootschap gaat bemoeien en/of naar buiten treedt namens de vennootschap. In dat geval wordt de commandiet namelijk een gewone vennoot (een zogenaamde beherend vennoot) en gelden voor hem dezelfde regels.

Afhankelijk van de omstandigheden kun je dus kiezen voor verschillende rechtsvormen waarvoor verschillende regels gelden. Het is zaak, zeker wanneer een onderneming meerdere eigenaren heeft, deze regels goed te kennen en de onderlinge verhoudingen van te voren vast te leggen in een vennootschapscontract.

Marcel de Jong
Advocaat / partner OJW | Advocaten